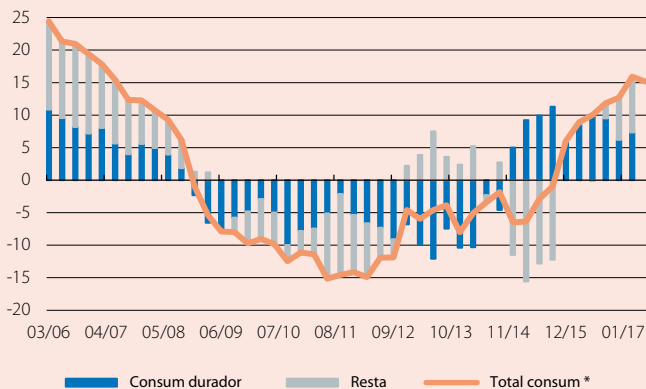

Situació i perspectives del finançament del consum

La decisió de consum de les llars es determina, en gran part, pel nivell de renda i de riquesa i per les expectatives econòmiques futures (per a més detalls sobre la contribució d'aquests factors, vegeu l'article «La recuperació del consum a Espanya: factors explicatius i perspectives», d'aquest Dossier). Existeix, però, un altre ingredient important que les famílies també tenen en compte a l'hora de decidir en què i quant gastar: la capacitat i disponibilitat de finançament. L'accés al finançament permet a les llars satisfer les necessitats de consum al llarg de la vida, mantenir un nivell de consum estable i afrontar imprevistos.

Cartera de crèdit al consum del sector bancari espanyol

Contribució al creixement interanual del consum (p. p.)

Nota: * Variació interanual (%).

Font: CaixaBank Research, a partir de dades del Banc d'Espanya.

creixent dels establiments financers de crèdit (EFC), que ja representen el 16% d'aquest tipus de finançament. Els EFC són entitats especialitzades en la concessió de crèdits, moltes vegades vinculats al consum minorista, que no poden captar dipòsits. Alguns d'aquests EFC són filials de bancs.

La millora econòmica de les llars espanyoles ha potenciat la recuperació del finançament al consum. Així, doncs, la nova producció de crèdit ha encadenat creixements interanuals de dos dígitos des que es va iniciar la recuperació al final del 2013. Gràcies a això, la cartera del crèdit al consum ha augmentat el 30% des dels mínims del 2014.

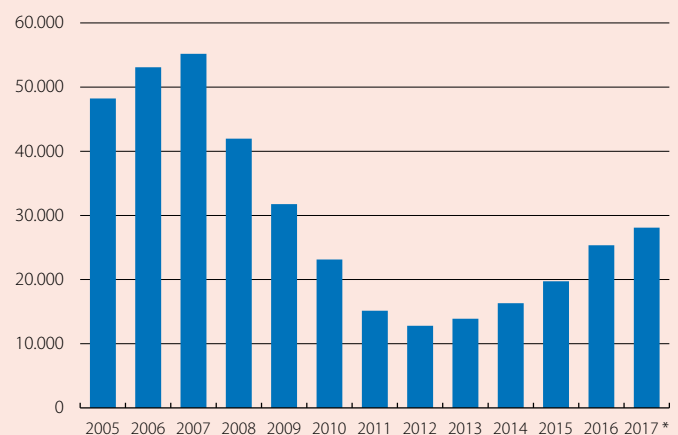
El 2017, l'evolució del crèdit al consum també és molt favorable: tant la cartera com les noves operacions creixen a un ritme proper al 15% interanual. Malgrat aquest creixement, la càrrega financera de les llars per crèdit al consum en el 1T 2017 es manté en el 5,7% de la renda bruta disponible (RBD), nivells estables des del 2013 i lluny del màxim del 9% de la RBD assolit el 2007. No obstant això, cal destacar un lleuger repunt de la taxa de morositat d'aquest segment, que ha augmentat gairebé 1 p. p. en un any fins al 8,9%,² una taxa que gairebé és coherent amb la morositat total de la cartera de crèdits.

De fet, molts dels béns que consumim amb una vida útil llarga requereixen un desemborsament inicial elevat. En finançar-ne la compra, s'aconsegueix que el seu pagament estigui més repartit al llarg de la vida útil del bé i que, per tant, sigui més coherent amb el seu ús. En aquesta categoria, s'inclouen els béns duradors, com els mobles, els equipaments per a la llar o els vehicles, entre d'altres. Aquest tipus de béns representen el 53% del consum finançat per la banca, però el seu pes és, només, del 14% de la cistella de consum de les llars. La resta de consum finançat inclou des de pagaments ajornats amb targetes de crèdit fins a béns i serveis no duradors, com alguns serveis mèdics o viatges.¹

Actualment, el finançament al consum puja a uns 75.000 milions d'euros a Espanya i representa, aproximadament, el 10% del total de crèdit concedit a les llars. Les entitats de dipòsits juguen un paper determinant en la concessió del crèdit al consum, malgrat que també cal destacar la importància

Nova producció de crèdit al consum

Milions d'euros

Nota: * En funció de les previsions de CaixaBank Research.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades del Banc d'Espanya.

1. Segons una enquesta realitzada el 2016 per Cetelem, el 24% dels enquestats financera amb un crèdit serveis mèdics o odontològics, mentre que el 15% financera un viatge. Observatorio Cetelem, 2016, «Anàlisi del consum a Espanya».

2. Dada del març del 2017 sobre el crèdit a les llars amb finalitats diferents a l'habitatge.

En els propers anys, esperem que el crèdit al consum mantingui una tendència de creixement, tot i que a un ritme cada vegada menor, ja que, després de la seva forta recuperació, el seu pes sobre el PIB espanyol s'apropa cada vegada més a nivells que podríem considerar normalitzats (el 6,3% actual i el 7,4% de mitjana històrica des del 2005).

Adicionalment, els bancs continuaran apostant pel finançament al consum per la seva elevada rendibilitat ajustada al risc, en un entorn en què es mantindran els tipus d'interès baixos a mitjà termini. De fet, en els últims anys, el tipus d'interès del crèdit al consum s'ha mantingut al voltant del 8%, nivells que se situen per sota de la mitjana històrica per a aquest tipus de crèdit, però molt per damunt del rendiment mitjà de la resta de la cartera. El finançament al consum és, doncs, una de les palanques per continuar millorant la rendibilitat de les entitats financeres espanyoles.

La major demanda de crèdit al consum també donarà suport al creixement d'aquest tipus de finançament. D'una banda, la recuperació del mercat laboral contribuirà de forma positiva a les expectatives de renda de les llars, que estaran més predisposades a demanar prestat per avançar una part del consum futur. A més a més, el reforç de la seva posició financera per la millora econòmica i pel procés de despalanquejament realitzat comporta una demanda de crèdit més solvent per afrontar les obligacions de pagament futures.

L'evolució futura del finançament al consum estarà també estretament vinculada a la digitalització i a les innovacions tecnològiques, fenòmens que transformen el sector bancari i, en particular, l'activitat del crèdit al consum. Les noves tecnologies canvien el comportament dels consumidors, els quals estan cada vegada més connectats i demanen major disponibilitat, immediatesa, senzillesa i personalització en cadascuna de les fases del cicle de compra (vegeu l'article «El consum en l'era digital», d'aquest Dossier). En aquest cicle, les entitats financeres (tradicionals o *fintech*) juguen un paper rellevant en la fase de pagament i en el de finançament de les transaccions.

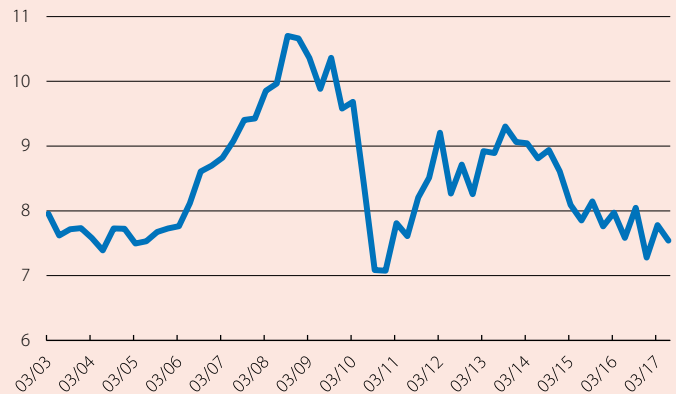
En aquest context, les noves tecnologies permeten millorar l'experiència dels clients als canals digitals mitjançant aplicacions fàcils i ràpides que agiliten el procés de contractació del finançament. Així mateix, la digitalització i l'anàlisi de grans volums d'informació (el *big data*) ofereixen una oportunitat per conèixer millor les necessitats dels consumidors i per millorar, així, els serveis oferts. Per exemple, els crèdits preconcedits permeten als clients finançar-se de forma ràpida quan sorgeix la necessitat. El *big data* també permet millorar les eines de gestió en àmbits tan importants com l'anàlisi del risc o la determinació dels preus, la qual cosa permet oferir finançament a un preu molt més ajustat al perfil de risc de cada consumidor.

En definitiva, la recuperació del crèdit al consum iniciada el 2013 ha donat suport a la recuperació econòmica de les famílies espanyoles en els últims anys, i s'espera que, en un futur, hi continuï contribuint, tot i que amb uns avanços més coherents amb el seu potencial de creixement a llarg termini, que no pot ser gaire diferent al del creixement nominal de l'economia. La seva evolució futura dependrà també, en part, de la velocitat a la qual el sector bancari sigui capaç d'adaptar-se als canvis tecnològics i a l'era digital per poder oferir els serveis que demanen els nous consumidors.

Ariadna Vidal i Pau Labró
Departament d'Estratègia Bancària, Àrea de Planificació Estratègica i Estudis, CaixaBank

Tipus d'interès de la nova concessió de crèdit al consum

TEDR * (%)

Nota: * Tipus efectiu de definició restringida, equivalent a la TAE sense incloure les comissions ni les bonificacions.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades del Banc d'Espanya.